

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 1959, sp. zn. 1 Tz 5/59, ECLI:CZ:NS:1959:1.TZ.5.1959.1

Číslo: 29/1959

Právní věta:

Trestné činy zkrácení a ohrožení daně jsou jednou z forem útoků proti socialistickému hospodářství, jichž se dopouští kapitalistické živly. Účelu trestu u takových pachatelů bude dosaženo nejen trestem hlavním, ale i takovým vedlejším trestem, jímž budou odčerpány mnohdy nekontrolovatelné bezpracné zisky. Takové tresty budou výstrahou nejen pro obžalovaného, ale i pro další osoby s obdobnými vztahy k naší společnosti [§ 17 odst. 1 písm. a), c) tr. zák.].

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.03.1959

Spisová značka: 1 Tz 5/59

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Daň, Peněžitý trest, Trest

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný, syn stavitele, soukromý podnikatel, za léta 1955 a 1956 v Praze 11 učinil za pomoci falešných dokladů nesprávná přiznání k dani z příjmu obyvatelstva a k dani živnostenské, čímž tyto daně zkrátil o částku 233.137,40 Kčs.

Lidový soud trestní v Praze uznal obžalovaného vinným trestným činem zkrácení a ohrožení daně podle § 148 odst. 1, 2 písm. b), d) tr. zák. a odsoudil ho k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 15 (patnáct) měsíců.

Krajský soud v Praze odvolání obžalovaného zamítl.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem vyslovil porušení zákona rozsudkem lidového soudu trestního v Praze v ustanoveních § 17 odst. 1, § 19 odst. 1, §§ 43, 47 tr. zák., tento rozsudek, jakož i usnesení krajského soudu zrušil a uložil lidovému soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Proti rozsudku lidového soudu podal generální prokurátor stížnost pro porušení zákona s návrhem na zrušení výroku o trestu a uvedl, že trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců je nepřiměřeně nízký a neodpovídá ani účelu trestu ve smyslu § 17 odst. 1 tr. zák., ani hlediskům výměry trestu ve smyslu § 19 odst. 1 tr. zák. z hlediska osoby obžalovaného, jeho třídního profilu a stupně nebezpečnosti činu pro společnost. Lidový soud vzhledem k závažnosti trestného činu měl proto vyměřit hlavní trest podstatně přísnější a uložit také vedlejší trest propadnutí jmění podle § 47 tr. zák., jehož uložení je namístě.

Nejvyšší soud shledal, že byl porušen zákon ve směru stížnosti pro porušení zákona uplatňovaném.

Lidový soud při odůvodnění trestu uvedl, že nebezpečnost činu pro společnost je značná vzhledem k vysoké částce škody a osobě pachatele, který jako člověk s vysokoškolským vzděláním (absolvent techniky) a dostatečnými životními zkušenostmi si mohl dosah svého jednání do důsledku uvědomit. Přihlédl při tom k přitěžující okolnosti, že trestnou činnost opakoval (správně pokračoval v trestné činnosti po delší dobu) a k polehčujícím okolnostem, tj. k řádnému životu obžalovaného a že se přičinil o odstranění škodlivých následků svého jednání tím, že zkrácení daně z největší části zaplatil. Lidový soud neprávem přiznal obžalovanému polehčující okolnost řádného života pracujícího člověka vzhledem k negativnímu poměru ke společnosti a přecenil okolnost, že se obžalovaný přičinil odstranění škodlivých následků, nepřihlédl k třídnímu profilu obžalovaného a tuto okolnost při výměře trestu náležitě nehodnotil.

Obžalovaný jako syn stavitele je příslušníkem bývalé vykořisťovatelské třídy a pochází z rodiny typicky buržoasní, která se obohacovala na úkor zaměstnanců a jež sledovala vždy cíl obohatit se na účet kohokoli, jak o tom svědčí i tento trestný čin. Značný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost nemůže podstatně snížit ani částečná náhrada škody.

V souzeném případě vzhledem k osobě obžalovaného a k povaze a závažnosti trestné činnosti účel trestu při uložení přiměřeného vyššího trestu odnětí svobody, než který uložil lidový soud, vyžadoval též uložení vedlejších trestů propadnutí jmění a ztráty čestných práv občanských, aby si nejen obžalovaný, ale i ostatní bývalí podnikatelé uvědomili, že na cestě dovršení socialismu v naší společnosti je nutné důsledně postihnout všechny formy trestné činnosti vedoucí k obohacování na úkor našeho národního hospodářství, neboť trestný čin zkrácení a ohrožení daně je jen jednou z forem útoků proti socialistickému hospodářství. Účinným prostředkem k potlačení trestné činnosti pachatelů, kteří se obohacují ke škodě pracujících získáváním bezpracných zisků je proto ukládání takových hlavních trestů a s nimi vedlejších trestů, kterými budou odčerpány mnohdy nekontrolovatelné bezpracné zisky. Jen takové tresty budou výstrahou nejen pro obžalovaného, ale i pro další osoby s obdobnými vztahy k naší společnosti a budou působit k tomu, aby jen poctivou prací prospívající celku vytvářeli i sobě životní podmínky, v nichž by jejich hmotná a kulturní úroveň stoupala.

Uložený trest ve svém celku je v očividném nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost. Lidový soud proto svým výrokiem o trestu porušil zákon v ustanovení § 17 odst. 1, § 19 odst. 1, §§ 43, 47 tr. zák. a bylo proto nutno zrušit rozsudek ve výroku o trestu.

Krajský soud, jenž rozhodoval pouze k odvolání obžalovaného, nemohl vzhledem ku stanovení § 286 tr. ř. pochybení lidového soudu napravit. Bylo proto třeba zrušit usnesení krajského soudu navazující na nezákonný rozsudek lidového soudu (§ 296 odst. 2 tr. ř.).

Lidový soud musí ve věci v rozsahu zrušení znovu jednat, získat si podklad pro uložení spravedlivého trestu a přihlédnout pečlivěji než dosud ke všem okolnostem rozhodným pro výměru trestu. Při novém projednání věci není lidový soud již vázán zákazem reformace *in peius*, poněvadž generální prokurátor podal stížnost pro porušení zákona ve lhůtě uvedené v § 296 odst. 3 tr. ř.